Paul Csavdari

Are Dumnezeu încredere în oameni?

O teologie a încrederii - între chemare și responsabilitate

Introducere

„În Dumnezeu ne încredem.” Este o expresie familiară, rostită în rugăciuni, scrisă pe monede și gravată în conștiința religioasă a multor oameni. Dar ce înseamnă cu adevărat să te încrezi în Dumnezeu?

Și întrebarea mai incomodă: poate Dumnezeu să aibă încredere în om?

Mulți ar spune imediat „nu”. Omul este slab, păcătos, înșelător. Dacă Dumnezeu vrea ca lucrurile să fie bine făcute, trebuie să le facă El însuși. Această mentalitate a generat o teologie în care Dumnezeu nu mai poate conta pe om pentru nimic esențial — nici pentru a vorbi în Numele Lui, nici pentru a împlini voia Sa, nici măcar pentru a înțelege ce e bine.

Dar această teologie a neîncrederii contrazice chiar scopul creației. De ce l-ar fi făcut Dumnezeu pe om, dacă nu putea avea niciodată încredere în el? De ce ar mai da porunci, legi, chemări, dacă omul e condamnat să eșueze?

Articolul de față propune o reconstrucție teologică în jurul ideii de încredere reciprocă— dintre Dumnezeu și om, dintre om și conștiința lui, dintre chemare și responsabilitate. Este o invitație de a privi din nou la istoria revelației, cu întrebarea esențială în minte: poate Dumnezeu să aibă încredere în cineva? Și dacă da — ce înseamnă asta pentru noi?

1. Două viziuni: încredere delegată sau control absolut

La rădăcina oricărei viziuni despre Dumnezeu și om se află întrebarea: cum lucrează Dumnezeu în lume?

Există două răspunsuri majore:

- Primul spune că Dumnezeu poate avea încredere în om— nu în toți, nu oricum, ci în acei oameni care Îi ascultă vocea, care aleg conștiința în locul interesului, care sunt fideli adevărului, chiar cu prețul suferinței. Aceste persoane sunt chemate, testate și confirmate. Dumnezeu nu le anulează umanitatea, ci le onorează cu responsabilitate.
- Al doilea răspuns spune că Dumnezeu nu poate avea încredere în nimeni. Oamenii sunt prea corupți, prea limitați, prea nesiguri. Singura soluție este ca Dumnezeu să vină El însuși, să devină om, să facă El totul. În acest scenariu, nu mai există delegare — doar intervenție directă.

Prima viziune se găsește în întreaga istorie a revelației:
– Dumnezeu îl cheamă pe Avraam și face legământ cu el.
– Îl trimite pe Moise să conducă un popor și îi vorbește „față către față”.
– Îl unge pe David ca rege, în ciuda slăbiciunilor lui.
– Trimite profeți, nu ca spectatori, ci ca mesageri ai voii Sale.

Toate acestea presupun încredere delegată: Dumnezeu nu Se retrage, dar nici nu Se substituie. El își face cunoscută voia prin oameni.

A doua viziune — cea a controlului absolut— transformă revelația într-un monolog: Dumnezeu nu mai are cu cine vorbi, nu mai are pe cine trimite. El devine actorul unic al propriei istorii. Iar omul? Devine simplu spectator, incapabil de mai mult decât supunere oarbă.

Între aceste două viziuni se joacă totul. Fie Dumnezeu a creat omul pentru a-l putea trimite, testa și confirma — fie l-a creat doar pentru a-i dovedi eșecul și a interveni în locul lui.

2. Ieremia 17:5 — o avertizare pentru oameni, nu pentru Dumnezeu

Unul dintre cele mai des invocate versete pentru a justifica neîncrederea în om este Ieremia 17:5:

„Aşa vorbeşte Domnul: blestemat să fie omul care se încrede în om, care îşi face un braţ de sprijin dintr-un muritor şi îşi abate inima de la Domnul.”

La prima vedere, pare un verdict categoric: nu trebuie să ai încredere în niciun om. Dar acest verset, citit în context și cu atenție, spune altceva.

Blestemul nu este pentru oricine are încredere în alt om, ci pentru cel care îşi abate inima de la Dumnezeu și îşi face sprijin din ceea ce este uman, în loc să caute voia divină. Nu este o interdicție generală împotriva oricărei relații de încredere, ci o avertizare împotriva idolatriei umane— când omul devine sursa finală de siguranță, adevăr sau mântuire.

Mai mult decât atât, acest verset nu vorbește despre încrederea pe care Dumnezeu o poate avea în om. Nu spune: „Blestemat e Dumnezeu dacă are încredere în oameni.” Din contră, întreaga Scriptură este plină de exemple în care Dumnezeu a ales, a trimis și a investit în oameni:

- Dumnezeu l-a numit pe Avraam „prietenul Său” și i-a încredințat o promisiune care urma să schimbe lumea.
- L-a trimis pe Moise în fața lui Faraon cu puterea de a vorbi în Numele Său.
- A ridicat judecători, împărați, profeți — oameni care aveau nu doar o misiune, ci o responsabilitate reală.

Toate aceste exemple ar fi imposibile dacă versetul din Ieremia ar fi interpretat ca o condamnare absolută a oricărei încrederi umane. Dar nu este. Este un avertisment adresat oamenilor care înlocuiesc pe Dumnezeu cu alți oameni, care apelează la influență, alianțe, forță sau autoritate omenească — ignorând voia Celui care i-a creat.

Așadar, întrebarea reală nu este „e greșit ca Dumnezeu să aibă încredere în oameni?”, ci:
Este omul dispus să fie vrednic de încrederea lui Dumnezeu?

3. Isus — nu Dumnezeu deghizat, ci omul în care Dumnezeu a avut încredere

Mesajul central al Evangheliilor nu este că Dumnezeu a venit pe pământ ca să joace un rol uman, ci că un om a fost găsit vrednic să ducă mai departe voia lui Dumnezeu. Această distincție este esențială.

Potrivit unei teologii populare, Isus este Dumnezeu „întrupat” — adică Dumnezeu nu mai poate avea încredere în niciun om, așa că Se face El însuși om și împlinește El totul. În această viziune, nu există delegare reală, nu există risc, nu există test: totul este controlat, pentru că actorul este, de fapt, divin.

Dar în acest caz, ce mai dovedește Isus? Că Dumnezeu este bun? Știam deja asta. Că Dumnezeu poate ierta? Nici aceasta nu e nouă. Ce lipsește din această poveste este exact lucrul esențial: încrederea acordată unui om care să fie credincios în toate.

În Evanghelii, Dumnezeu nu Se declară pe Sine întrupat, ci Îl declară pe Isus Fiu. Momentul-cheie este botezul:

„Acesta este Fiul Meu preaiubit, în care Îmi găsesc toată plăcerea.”(Matei 3:17)

Aceasta nu este o declarație de esență divină, ci una de confirmare: Dumnezeu spune, în public, că are încredere deplină într-un om care a ales să-I urmeze voia fără compromis.

Din acel moment, Isus acționează cu autoritate — nu ca Dumnezeu ascuns în trup, ci ca un om trimis, recunoscut, împuternicit. Vindecările, învățăturile, confruntările cu puterea religioasă nu sunt semne de magie divină, ci manifestări ale unei conștiințe clare, unei vocații asumate și unei autorități delegată.

Aceasta schimbă totul.

Dacă Isus nu este excepția divină, ci exemplul uman, atunci se deschide calea: un om poate fi vrednic de încrederea lui Dumnezeu. Nu pentru că este perfect în esență, ci pentru că este fidel în conștiință. Nu pentru că are puteri, ci pentru că are discernământ și curaj.

Iar tocmai de aceea, ideea că Isus trebuia să fie Dumnezeu anulează scopul profund al vieții sale: să arate că un om poate trăi complet unit cu voia lui Dumnezeu.

4. Conștiința, nu instinctul — temelia încrederii dintre Dumnezeu și om

Încrederea nu începe cu ascultare oarbă. Încrederea începe cu conștiință.

Dumnezeu nu cere de la oameni supunere fără înțelegere, ci alegere liberă și discernământ moral. De aceea, în istoria revelației, Dumnezeu nu Se adresează instinctului sau emoției, ci rațiunii vii și

conștiinței curate. Îi spune lui Avraam: „Umblă înaintea Mea și fii fără prihană.” Îi vorbește lui Moise, îi argumentează lui Iov, îl mustră pe Ilie. Relația dintre Dumnezeu și om nu este una biologică sau magică — ci una morală și personală.

Teologiile construite pe suspiciune spun că conștiința este înșelătoare. Că omul nu poate ști ce este bine. Că mintea e întunecată, inima e rea, și singura soluție este să crezi fără să înțelegi. Această atitudine transformă credința într-o formă de pasivitate — și pe Dumnezeu într-un stăpân care nu caută parteneri, ci executanți.

Dar dacă ne uităm la viața lui Isus, vedem exact opusul:

„Eu nu fac nimic de la Mine, ci vorbesc după cum M-a învățat Tatăl.” (Ioan 8:28)

Aceasta nu este magie. Nu este revelație automată. Este conștiință clară, formată, ascultătoare, dar activă. Isus nu renunță la judecată, ci o folosește în acord cu voia lui Dumnezeu.

Aici se vede adevărata valoare a conștiinței: nu este un obstacol între om și Dumnezeu, ci locul întâlnirii. Acolo unde omul alege să nu mintă, să nu manipuleze, să nu se plece în fața interesului, ci să stea drept în fața adevărului — acolo începe încrederea.

De aceea, încrederea lui Dumnezeu nu este un premiu pentru perfecțiune, ci un semn că omul a ales să fie fidel adevărului chiar și atunci când e greu.

Filosofia cere control. Mitologia cere destin. Dar revelația cere conștiință trează. Acolo se naște o relație de încredere. Nu în absența greșelii, ci în prezența curajului moral.

5. Teologia neîncrederii — de la neputință la înlocuire

O mare parte din teologia modernă despre om și Dumnezeu este construită nu pe încredere, ci pe neîncredere profundă. Omul, se spune, este prea stricat, prea slab, prea incapabil de bine. Legea a eșuat. Conștiința nu e de încredere. Voința e coruptă. Tot ce poate face omul este să se recunoască vinovat și să accepte că nu poate contribui cu nimic. În această viziune, Dumnezeu nu mai așteaptă nimic de la om — și nici nu-i mai cere. Totul este înlocuit: ascultarea, dreptatea, înțelegerea, conștiința — toate sunt înlocuite cu un singur lucru: credința că altcineva a făcut totul în locul tău.

Aceasta este o teologie a înlocuirii, nu a restaurării. Nu mai e vorba ca omul să redevină demn de încredere, ci doar să accepte că nu va fi niciodată. Dumnezeu „își asumă” totul, iar omul este iertat nu pentru că se schimbă, ci pentru că altcineva a murit în locul lui.

Dar această viziune, oricât de „sigură” ar părea, distruge exact ceea ce face posibilă încrederea: responsabilitatea. Când nu mai e nevoie de fidelitate, nici Dumnezeu nu mai poate avea încredere. Pentru că nu are în cine.

Această teologie transformă întreaga istorie a revelației într-o așteptare a eșecului. Profetul nu mai este un purtător al voii lui Dumnezeu, ci o umbră a Celui care va veni și va înlocui totul. Legea nu mai e o chemare la dreptate, ci o dovadă că nimeni nu poate fi drept. Isus nu mai este omul în care Dumnezeu a avut încredere, ci un substitut care a făcut totul în locul nostru, tocmai pentru că nimeni altcineva n-ar fi fost capabil.

Dar în relatarea biblică, vocea din cer nu spune: „Acesta sunt Eu, întrupat.” Spune:

„Acesta este Fiul Meu preaiubit — în el Îmi găsesc toată plăcerea.”

Aceasta este o declarație de încredere reală, nu o înscenare. Dumnezeu recunoaște fidelitatea unui om. Și asta e vestea cu adevărat bună: că omul poate fi din nou vrednic de încredere. Că relația nu e ruptă definitiv. Că nu e nevoie de înlocuire, ci de restaurare.

6. Refacerea legământului încrederii — chemarea noastră

Revelația nu este povestea unui Dumnezeu care controlează totul, ci a unui Dumnezeu care cheamă, așteaptă, testează și confirmă. Nu pentru că ar fi slab, ci pentru că adevărata relație se construiește doar acolo unde există încredere reciprocă.

Istoria celor credincioși nu este o listă de oameni perfecți, ci o succesiune de oameni care au fost gata să răspundă. Dumnezeu nu i-a ales pentru că nu greșeau, ci pentru că erau dispuși să asculte, să se corecteze, să meargă mai departe chiar și atunci când nu înțelegeau totul. Încrederea lui Dumnezeu nu e bazată pe perfecțiune, ci pe loialitate.

Aceasta este chemarea care se deschide și în fața noastră.

Să nu ne mai temem de responsabilitate. Să nu mai credem că a fi om înseamnă doar eșec. Să nu ne refugiem într-o „credință” care ne scutește de alegeri. Dumnezeu nu caută supunere oarbă. Caută conștiință trează, judecată dreaptă, inimi care nu fug de adevăr, chiar când e greu.

Noi nu trebuie să devenim divini. Trebuie să devenim vrednici de încredere.

Iar când o facem — când refuzăm corupția, când nu mințim nici măcar în tăcere, când iubim dreptatea mai mult decât imaginea noastră — atunci, vocea din cer nu mai răsună doar deasupra unui singur om. Ea răsună din nou, deasupra celor care urmează același drum:

„Acesta este copilul Meu. În el Îmi găsesc toată plăcerea.”